

✠ ПОМОГАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

7./8. čislo

Budyšin, julij 1951

Lětnik 1

Bibliske rozpominanje

Ze sćenja swj. Matheja 5, 8: „Zbóžni su či měrni, přetož woni budžeja Bože džěci mjenowani.“

Móhlo so stać, zo by džensniši čłowjek naš tekst něhdže wohladawši a na dróze čitawši, skoro sylzy ronił. Přetož tajke słowo my trjebamy nuznje kaž wšědny chlěb w našim času. Za sprawnym měrom wšitcy tola žedžimy. Naši wótcjo su tónle měr znali, tón Boži měr, kiž dawa nam Bože džěcatstwo, tón měr, w kotrymž so čłowjek swojeho žiwjenja před Božim wobličom wjeseli. — Ale druhdy so nam tola zdawa, kaž by měr 1000 lět zady nas ležał a wrota k jeho honam bychu kručě zamknjene byle.

Spodźiwny naš čas! Wón njeńdže přeco po samsnym puću, kaž to naše časniki, kiž hewak kóždy dzeń jenak chodža, to wobswědčić chcedža.

Tu maš džesać lět, a tu maš džesać lět. Jenajka ličba a tola, kajki rozdžěl w tutych lětach. Tam maš čłowjeka, kiž je do jastwa zasudženy; kak dołho traje jemu hodžina, dzeń, tydzeń, mėsac a lěto. A što pak zaso pomha, hdyž so měr a prawdosć w kraju njezetkujetej, kaž je so nam Serbam w starych, hewak měrných dobach stało.

My smy přenja generacija, kotraž je dyrbjala dwójce wójnu dožiwić, a to swětowej wójnje! Wójna porodži zaso wójnu, hida zaso hidu. Móžeš-li woheń z wolijom zadusyć? A hdyž by to spytał, by či sudobjo w ruce rozbuchnylo. Ty prajiš, tole čini jenož bludny abo duchasčaby čłowjek, woheń z wolijom zadusyć!

Tak pak činja či, kiž chcedža woheń hidy z wolijom wječby hasnyć. A tak chce djaboł z tym zaso znowa swoje knjejstwo založić. Wšudže trubja: Wječba!

Wječba! Wukńće hidzić! — Tutym hłosam hidy steji napřećo Bože słowo: „Zbóžni su či měrni!“

Na swěće so stajnje zaso zběžk zbudži napřećiwu Jezusowym słowam, přećiwu Bohu, kiž je Bóg měra, kaž swjate pismo praji. — Hladajmy, my ludžo njeměra, na Boha teho měra a slyšmy, kajke ma slubjenje za tych, kiž so maja po jeho kazni měra „přetož woni budžeja Bože džěci mjenowani!“

Pytamy měr zwjetša wokoło nas. W morju njeměra žedži naša wutrobu za kupu zbóžnych, hdžež žaneho njeměra njeje, — ale podarmo, kraj měra w sonach nje-namakamy.

Myslimy sej, zo je žórlo praweho měra daloko wot nas přeč. Skoržimy na Boha a na ludži, dokelž žaneho měra njeje. Wobskoržimy nawjedowacych politikarjow, zo su woni wina, zo njeje žaneho měra.

Ale přińdžemy z tajkimi kročelemi dale? Nochcemy so tola sami wobehać a so nas radšo wšelake woprašć!

Maš-li měr ze swojim susodom, maš-li měr ze swojej mandžel-skej? —

Knježi-li měr w twojim domje? Knježi-li měr w twojej wutrobje? Maš-li měr z Bohom? Bydli-li w twojej wutrobje djaboł hidy a zawisće a načinja tebi a twojim jenož starosće a strach?

Luby bratře! Tu pomha jenož radikalne wobroćenje, kotrež měr Boži zwěsí a wobradži, wobroćenje ke Chrystusej! Wón je tón darićel wšeho měra. — W starym teksće čitamy: „Zbóžni su či měrcinjac.“ A wón Chrystus čini měr na tutym swěće, hdžež so ludžo dadža do jeho wole.

Wón je fěršta měra. Wukńmy jako njeměrni jeho wulke skutki měra, zo bychmy pod jeho knjejstwom měr namakali.

Wo potajnstwje tutoho jeho měra su hižo jandželjo w hodownej nocy nad jeho žlobikom spēwali a je wšěm ludžom wšěch časow připowědali. —

Brónje tutoho swěta njezamóža tónle měr Jezusowy splodzić na swěće. Brónje wotewrja žórta krwě a na krwi so njenatwari měr Boži. Naš zbóžnik je džě bjez brónjow a bjez wšeje mocy mjez nami a wšitkimi, kiž ze swojimi hrěchami njeměr činja!

Wón stupi do najstrašnišeje hlubiny, kotraž Boha džěli wot ludži.

Stajnje howri so stare njepräčelstwo napřećo Bohu a jeho swjatej woli.

Chrystus so čini sam z woporum a jehnjatkom na woltarju Božim, zo by dla tutoho wopora Bóg hnadnje nam spožčił měr, swój měr. Na křižu wisa njewinowaty, zo by nješł winu a zaplaćił dołh za druhich, zo by z křižom wzrodził měr Boži, kiž je wyši dyžli wšitkón čłowski rozum. —

Wón ma měr z Bohom, haj wón sam je sprawný měr Boži, kiž je nosyl na swojim čěle pokleće mućenja napřećiwu Bohu! — Do najhlubšeje strašnosće je so z tym podał. — Čitamy Bože słowo w lisće na Galatiskich: „Wón za nas pokleće bu sčinjeny!“

Troštowaca a njedowidna je potajnosć a wulkosć jeho zastupnistwa na křižu!

W ujednanje mjenujemy tež tutón měr. Dokelž je Chrystus wujednar, je wón měrcinjer a fěršta měra! Tohodla džeja jeho pósoljo pře wše časy a ludy připowědajo a prošo: „na Chrystusowym měsće! — Dajće so wujednac z Bohom!“

Měr z Bohom je sprawný měr, kiž tute mjeno zasluži a na kotrymž čert žaneje mocy nima. Je to měr, kiž je po japoštoškich

słowach wyši dyžli wšón čłowski rozum, kiž je wyši wšěch mocow, z kotrymiž ma čłowjek hdy w žiwjenju a wumrěcu činić. — Je to měr, kiž čłowsku wutrobu měrnu sćini, měr hłuboko založuje a lubuje.

Kak može štó měr přinjesć a tworić, kiž je sam bjez měra! Može slepy slepemu puć pokazać a hluchi hlucheho hudźbu wučić? Dołhož my před Bohom čekamy, njenamakamy měra, a bychmy-li jón po cyłym swěće pytali. Dołhož my z Bohom wojujemy, budže njeměr z našim hosćom.

Jenož jedyn može pokleće nje-měra w nas rozłamać: To je Jezus sam. — Wón dobudže přeco a so tež do tebe dobywa, jelizo jeho wo to prosyš a z jeho dobyćom so dōstanješ do měra wujednanja z Bohom. W znamjenju Jezusowego dobyća mamy měr a profetowe słowa to krasnje wobswědča: „Kak krasne su na horach nohi tych, kotřiž měr připowědaju, kotřiž dobre wěcy předuja a zbože připowědaju! Kotřiž Zionej praja: Twój Bóh je kral!“ Tohodla budžeja měrni Bože džěci mjenowani. —

A tajcy su potom tež k měrej z wólniwi! To je rozbudźacy fakt, zo je čłowjek stajnje zwólniwy k měrej! — Zbóžna ta ruka, kiž přěnja njepřećelej napřečo saha! Zbóžne a žohnowane wujednarske dobre słowo, kiž njepřećela lahodnje a sprawnje pyta! Zbóžny kóždy dobry skutk, byrnjež byt snadny, z kotrymž so prócuješ zle přewinyć!

Kelko njezbožu a kelko žalostí by so zadžěwalo na swěće, hdyž by so wšudže něchtó namakał, kiž kóždy woheń hidy a zlóscje zaťepce, prjedy hač wulki woheń nastanje. Škrě mamy zadusyć z wujednawacym słowom, kiž stwori měr na zemi. Někotrezkuli mandželstwo by so wuchowalo, džěci bychu so zachowale před zahubu, wosady bychu so wuchowale před wóhnjom rozkory, mnohe ludy bychu wostali w měrje, hdyž bychu na rozsudźacych městnach wšudžom sprawni a měrni ludžo byli, kiž w mjenje Chrystusa Boži džiw měra wukonjeja!

Hač dotal stawizny jenož rozprawjeja wo njeměrach a rozkorach. — Džěci dyrbjachu wuknyć, kajke su bitwy bili a kelko krawě je so přelalo.

Trjebamy měrnych wodžerjow statow w našim času, zo by měr wostał za nas wšitkich! Runje nětko je přišla hodžina za měrnych, měr činjacych, za měr so woprowacych. Měr dobyć, je najčeše džělo a najwjetše wumělstwo.

A hdyž je njeměr najhórši, njech je to mjez susodami w jednym domje abo mjez ludami na Božej zemi, měrni maja wustupować! Njech tež su jenož mała črjódka, maja tola wulki nadawk wot Boha toho měra. A wón jim pomha, zo bychu jeho džiwu widželi! Abo myslíš sej snadž, zo njeje wjesela w njebjesach nad jednym wujednanjom mjez bratrami kiž běchu dotal njepřećeljo!

A měrni a měr lubowacy so modla stajnje wo tón měr wšeho

swěta za bratrow a cyłe čłowjestwo.

Wyše wšěch stawiznow nje-měra, wyše wšeje kreje a wšěch sylzow Bóh napiše w swoim času słowo „Měr!“.

Profetiske słowo so dopjelni: „Wjelk a jehnjo budžetaj so hromadže pasć; law budže słomu jěsć kaž wol; a had budže proch jěsć, woni njebudžeja škodžeć ani mordować na wšej mojej swjatej horje“, praji tón Knjez (Jez. 65, 25).

To je dzeń zbóžnosće, na kotrymž wón přińdže a swjaty Jan měrniwym rjeknje (21, 3): „Hlej, hěta Boža je pola čłowjekow a wón budže při nich bydlić, a woni budžeja jeho lud a Bóh sam z nimi budže jich Bóh! —

Černik.

Postrowy z ČSR

Na našim cyrkwinsku dnju, 10. junija 1951 w Klukšu, dōndžechu scěhowace telegramy, listy a postrowy, kotrež tu w přeložkach serbskej zjawnosći přepodamy.

1. Telegram Wyšeje rady Bratrskeje jednoty w Českosłowakskej.

Strowimy Waš zjězd přećelnje a bratrowsce a přejemy Wam, zo by Waš zjězd byt žohnowanje za Waše dalše duchowne nadawki. Smy poľni džakownosće, zo maće w demokratiskej Němskej dospoľnu nabožnu swobodu a zo so džensa dopjelni tež Waše dalše přeće, nastupajo dwurěćnosć Wašich wosadow.

Wuša rada Jednoty bratrské ČSR.

2. Telegram Seniora fararja Lanštjaka w Praze.

Wašemu zjězdej přeje dopjeljenje bibliskich słowow 1. Kor. 15, 58 a 1. Kralow 21, 3.

Senior Lanštják.

„Tohodla, moji lubi bratřa, budže wobstajni a přiběrajće stajnje w skutku Knjeza, dokelž wěsće, zo naše džělo podarmo njeje w Knjezu.“ 1. Kor. 15, 58.

„Naboth džěše k Ahabej: To Knjez njedaj, zo bych tebi mojih wótcow herbstwo dał.“ 1. Kral. 21, 3.

3. Telegram biskopa Ruppeldta
Džakuju so za přećelne přeprošnje a přeju Wašej cyrkwi a Wa-

šemu zjězdej Bože žohnowanje. Z bratrowskim křescanskim postrowom Biskop Ruppeldt.

4. List Kostnickeje jednoty z Prahi.

Bratrej předsyde Serbskeho cyrkwinskeho dnja fararjej Gerhardej Lazarjej w Hodžiju.

Kostnicka jednota, zwjazk čěkosłowakskich ewangelkich w Praze, kotrež wutrobne postrowy je Wam w zašlych dnjach profesor dr. J. L. Hromadka, dekan ewangelskeje bohosłowskeje fakulty Komenskeho, přinjesl, sćele Wam k Wašemu zjězdej w Klukšu sprawnne bratrowske postrowy. Lěta dołho wobkedžbuje žiwjenje Wašeho luda a Waše a Wašeje ewangelskeje cyrkwe z najwutrobnišim zajimom a wjeseli so nad kóždym Wašim wuspěchom, wosebje nad tym, zo nětko maće dospoľne kulturne samozarjadowanje, kajkež njejsće hišće ženje pod žanym prjedawšim knježerstwom měli.

A Kostnicka jednota, kotraž njese duchowne wotkazanje našeho reformatora mištra Jana Husa, spaleneho dnja 6. julija l. 1415 w Kostnici (Konstancu), wěderje, što to woznamjenja, swobodnje žiwy być duchownje a politisce, w cyrkwi a w narodu. Z Wami je poľny zajim wjac hač milion ewangelskich w ČSR, kotřiž derje wuwieće Wašich cyrkwinskih naležnosćow wobkedžbuja. Smy wěsći, z o W a m W a š e

wyše němske cyrkwin-
ske zarjady dadža Wam
w duchu noweho časa
tute prawa, kotrež Wam
słušeja před Bohom a
před čłowjekami, a zo tež
na tutym zjězdze wo tutech pra-
wach wuradžujeće, wosebje zo so
Wam zawěsći z jasnym wobzamk-
njenjom dworjórěčnosć Wašich wo-
sadow, kotruž sej žadaće.

Wjeselimy so nad slubjenjom,
kotrež je w tutym směrje k. bis-
kop dr. Hahn bratřej dr. Hromad-
ce dať.

Bóh požohnuj Waš kraj a Wašu
cyrkej w Hornjej a Delnjej Łu-
žicy, a posylňuj Wašich duchow-
nych, zo bychu nadawk, kotryž
Bóh jim napołoži, dopjelnili, a
wobtwjerdz we wěrnosći Wašich
wěrných, zo bychu w jednoće du-
cha a w zwjazku měra radostnje
a horliwje swojemu narodej slu-
žili a zo bychu w bratrowskej lu-
bosći z němskimi bratrami Knje-
za česćili ze słowami a ze žiwje-
njom.

Kostnicka jednota.

5. List Lutherskeje cyrkwe
w Čěskim Těšinje.

Zjězdej serbskich ewangelskich
wosadow w Klukšu pola Budy-
šina.

Cyrkwinska rada Šleskeje cyrk-
we Augsburgskeho wěrywuznaća
w Čěkosłowakskej dowola sebi
k Wašemu zjězdej wuprajic naj-
wutrobnije přeća za wuspěch a
Bože požohnowanje při Wašich
wuradžowanjach.

Je nam jara žel, zo njemože
Wam superintendent našeje cyrk-
we dr. Jozef Berger naše pře-
ća wosobinsce toľmačić. Wón nje-
može k Wam dojěć, dokelž bě
schorił na zahorjenje nohowych
čuwow. Budže pak ze swojej wu-
trobu a ze swojimi myslemi pola
Was w času Wašeho zjězda. A z
nim budže so cyľa Šleska ewangel-
ska cyrkej Augsburgskeho wěry-
wuznaća k Bohu modlić, zo by
Wam swoju miľosć pokazal.

Wobkrućamy Wam, zo ze žiwym
zajimom scěhujemy Waše próco-
wanja wo dóstaće prawow za na-
šich słowjanskich wěrybratrow
w spřecelenej Němskej demokra-
tiskej republice a wjeselimy so
nad tym, zo sće z pomocu doprěd-
karskeho knježerstwa swobodu
nabožneho žiwjenja dostali. Z po-
lnym zajimom scěhujemy Waše

prócowanja, zo byšće tež nabožne
mysle w maćernej rěči wuprajic
möhli. Njedwěľujemy, zo tež tute
žadanja namakaju zrozumjenje
směrodajnych wyšich cyrkwin-
skich a statnych zarjadow. Wěri-
my wěsće, zo z Božej pomocu do-
žiwice wokomik, hdyž so Bože slo-
wo wšudže we Wašich wosadach
w rěči Wašich wótcow připowě-
duje. Waše sprawne žadanja pod-
pěruja wšě doprědkarske mocy
zemje, kotrež Wam runje tak kaž
nam zmóžnjeja nabožne žiwjenje

a připowědanje Božeho słowa w
maćernej rěči.

Njeh Bóh wjeršny Waše po-
božne přeća wuslyši a Wam pom-
ha, je do skutka stajic!

W Čěskem Těšinje, 5. 6. 1951.
Šleska cyrkej Augsburgskeho
wěrywuznaća w. ČSR.

Radujemy so wulce tutech po-
strowow našich ewangelskich
bratrow a džakujemy so jim w
mjenje wšitkich ewangelskich
Serbow.

Minakaľski farar Prawoslaw Kordina

Je hódno, zo spominamy tež na
tajkich mužow, kotřiž su z dalo-
keje cuzby přišli, zo bychu mjez
Serbami služili. Nimale zabyty je
mjez nimi Minakaľski farar Josef
Prawoslaw Kordina, to rěka, ně-
kotři z našich najstaršich wosa-
dných so hišće na njeho dopomi-
naju, kaž Klimkec džěd w Psow-
jach, prjedawši swěrný cyrkwin-
ski předstejićer Minakaľskeje wo-
sady, kiž bu hišće wot njeboh fa-
rarja Kordiny konfirměrowany.
Zo bych to doprědka prajil: Kor-
dina je był cyle njewšědný člo-
wjek, prjedawši katolski měšnik
z čěskeho luda. Wón je 27 lět (wot
1861—1888) w Minakale skutko-
wał, to je snadž dopokaz, zo je so
we Łužicy doma čul. Džiwne je,
zo wo Kordinje mjelča tež naši
wućeni; wšak wěmy, zo je do Łu-
žicy wjac duchowných přičahnyło
ze słowjanskich krajow, kaž J. E.
Dobrucky, Słowak, kiž je doľho
jako farar we Wojerecach džěľal,
dr. Nowotny, prjedawši čěski ka-
tolski duchowný, kiž bu z ewan-
gelskim fararjom w Sprjejach,
abo Daniel Lauček, přěni duchow-
ny we Łupoji, kotryž běše Slo-
wjenc z narodom. Lauček je poz-
džišo jako ewangelski słowjenski
duchowný do Ameriki wupućował.
Ludžo, kiž so na njeho dopomina-
ju, praja, zo je so Lauček z na-
wuknjenjom serbskeje rěče jara
bědžil. Može być. — Kordina je
zajmjěňša serbsku rěč tak do-
spolnje nawuknył, zo ludžo mě-
jachu jeho za Serba. Kordina je
tež jow we Łužicy wostał. Jeho
row je při wěži Minakaľskeje
cyrkwje. We wójnje bu pomnik
zničeny a row nimale zanjerodže-
ny. Je to znamjo džakownosće,
hdyž wosada so wo to njestara?
Chcemy row wobnowić, ale hač

nam něchtón při tym pomha? Nje-
wěmy.

Josef Prawoslaw Kordina je so
28. měrca 1819 w Chwalkowicach
w Čěskej jako syn mlynka naro-
džil. Chwalkowice su cyle blisko
pola Kral. Dwora, potajkim w na-
raňšej Čěskej. W ródnej wjesce
wopyta mały Josef ludowu šulu.
Pola wučerja wuknješe wosebje
w priwatnych hodžinach huďzbu
jara dokładnje. Huďzba je Kordi-
na swoje žiwe dny jara rady měl,
wón móže wosebje derje na kla-
wěrje hrać. Jeho wučer pohnu tež
Kordinec nana, zo by wobdarje-
neho hólca na gimnazij w Hradcu
Kral. (Königgrätz) pošlať. Wot
1831—1835 wopyta młody Kordi-
na z najlěpšim wuspěchom tutón
gimnazij, to rěka delnje štyri rja-
downje. Šěsnaće lět stary mlo-
dženc da so zapisać 1835 jako šu-
ler sławného K. K. gimnazija na
Maľej stronje w Praze. Chcemy
jenož přispomnić, zo wšitcy serb-
scy katolscy duchowni su prjedy
tutón gimnazij wopytali. 1837 wo-
pušći Kordina z najlěpšimi wu-
swědženjemi Praski gimnazij, zo
by do seminara za měšnikow
w Hradcu Kral. zastupił. Tam wo-
sta štyri lěta (bě tež wěsty čas
w Praze) a bu po skónčenju stu-
dijow wot Hradce Kralowskeho
katolskeho biskopa Korla Hanle
25. 7. 1843 za měšnika wuswjeće-
ny. Biskop nowoměšnika pošla za
kaplana do Jičina a pozdžišo do
Noweje Paki. Běše wšo hromadže
nimale 10 lět z kapľanom. W No-
wej Pace j wón z wulkej zahori-
tosću skutkował. Kak je wón ideje
abo mysle zeznal, kotrež wjedže-
chu k rewolucije 1848 a kajke na-
džije je Kordina w tym nastupa-
nju měl a zbudžil, wo ym při-
chodnje.

B-ž.

Wo mojich 11 serbskich biblijach

Ota Wićaz

(Skónčenje.)

Štwórtu bibliju je 1820 wudał farar při Michałskej cyrkwi Handrij Lubjenski. Lédma hdy je pola serbskeho luda něchtó tak lubowany a česćowany był kaž wón. Wón je so z džěłom za swój lud přetrjebał a zahe zemrěł (1790—1840). Ale lětdžesatki dołho su Serbja jeho row na Tucho-rju wopytowali a so při nim modlili. Moja biblija je do platu zwjazana, kiž však je chětro wobškodženy. Biblija je něhdy słušała Arnoštej Hatnikej w Hućinje, kiž běše tam žiwnošćer a wjesnjano-sta a je tež serbske kěrlušće pěsni. Wón běše z nanom Bukečan-skeho kantora Jana Hatnika (1843—1903). W bibliji staj čitałoj nan a syn. Na syna Bukečenjo wěsće radži spominaja.

Pjata biblija je z lěta 1823, tež jara rjana, do kože zwjazana z mosazowymaj zapincomaj. Wudał je ju tež Handrij Lubjenski. Njewěm, komu je biblija słušała. — Dostał sym ju jako dar wot lubeho Husčanskeho fararja Jana Handrika, burskeho syna ze Zahorja (1866—1943). Wón je w serbskej bibliji čitał, doniž běše nimale woslepił.

Šestu bibliju z l. 1849 je wudał farar Korla Bohuwěr Wjarka (1854—1882). Moju bibliju je sebi 1664 kupita Marja Sidonija Wićazec z Hnašec, hdžež je so 3. 3. lěta 1852 narodžiła. W Hnašecach běštaj tehdy dwaj Wićazaj, Handrij Wićaz a polleňk Wićaz. — Jedyn běše dře ze jějnym nanom! —

Sedmu bibliju z lěta 1857 je wudał Jurij Wanak, tehdy z wučerjom w Budyšinje, pozdžišo z fararjom we Wóslinku (1817—1887). Moja biblija je wosebje rjana, do swětleje howjazeje kože wjazana. Tutu bibliju je w lěće 1863 Augustej Biesoltej w Lutyjecach jeho wowka Hańža Biesol-towa, kaž je to sama do biblije zapisała, „k požohnowanemu wužiwanju k Božemu džěsću darila“. — Dobra serbska wowka! Bóh Knjez je wěsće jeje Bože džěčo tež žohnował!

Wosma biblija je z lěta 1860. Wudał je ju Palowski farar Korla

Aug. Jenč (1828—1895), rodženy z Čornjowa. Biblija je so nakladowała wot jendželskeho bibliskeho towarstwa a je bjez apokryhow.

Džewjatu bibliju je 1861 wudał njezapomnity wótcinc Hendrich Imiš. Moja biblija je jara rjana, zwjazana do čelaceje kože. — Sym ju darjenu dostał wot Bartskeho knjeza fararja Gerarda Rjenča, kiž je mi z tym wuhotował jara wulke wjesele. Džakuju so jemu najwutrobnišo. Biblija mje přeco dopomina na jeho nadobneho, wulce zdžěłaneho nana, Wjelečanskeho fararja dr. Marčina Rjenča (1853—1910), ale tež na jeho džěda Jana Korlu Rjenča, fararja w Ketlicach (1821—1888), kiž je sebi wěsće bibliju kupił. Wón běše z kublerskim synom ze Skanec pola Barta.

Džesatu bibliju z lěta 1893 je tež wudał Imiš. — Moja biblija je mi wosebje droha. Je to poslednja serbska biblija, kotruž je sakske bibliske towarstwo w Drježdžanach mi w lěće 1943, hdyž běchu hižo wšitke druge serbske biblije spalene a zničene, hišće přewostajilo. — Běše to duplikat z jeho knihownje. Jeji zarjadnik, prof. Noth, je mi ju předał za toler. — Biblija je wulce rjana, cyle nowa, ze solidnym zlotom rězom.

Jědnatu bibliju je wudał 1905 Njeswačidlski farar Jurij Jakub (1839—1913). Wón je čistu serbsku rěč přenjeje biblije z lěta 1727 cyle wobnowił. Biblija je čisćana z wulkimi pismikami na najlěpšej papjerje. Jakub je hromadže ze swojim bratrom Janom, dwórskim radžicelom (1843—1913) tež za swoje pjenjezy wudał serbsku wobrazowu bibliju. Swój krasny wudawk wón počina ze słowami: „Lubowani Serbja, budžeće w mjenje swójeho Zbóžnika prošení: wostanće lubowarjo swjateje biblije — tak dołho wy Bože słowo lubujeće, kaž waši wótojo, tak dołho budžeće Serbja.“ Moju bibliju je wobsedzał rěčnik Bohusław Sykora w Lipsku, wnuk fararja Sykory w Smilnej (1835—1922). Wón je mi raz w rjanym serbskim lisće pisał, zo je jemu bibliju Bože džěčo přinjesło a zo z njeje wuknje rěč swojich dro-

hich serbskich wótcow. — Wbohi rěčnik dyrbješe so wobdzělic při apelu před Mutschmannom. — Dyrbješe w deščiku přez dvě hodžinje stejeć na torhošću w Lipsku a schori a zemrě na zahorjenje płucow. — Bibliju mi dari jeho šědžiwy nan architekt Jan Sykora. —

To su moje jědnaće serbskich biblijow. Nětko wěsće, čohodla sebi je česćuju! —

Nabožna wučba w Serbskej wyšej šuli w Budyšinje

W nadawku serbskeje superintendentury podawa farar Wirth-Njeswačidlski na Serbskej wyšej šuli wot meje tutoho lěta sem každy pjatk popołdnu nabožnu wučbu.

Lubi starši, kmóťra a přiwuzni našich wyšich šulerjow, starajće so, zo njeby žane jeničke wašich džěci tutu wučbu skomdžilo. Ničtó njech njeswari na bjezbóžnosć našeho časa, ale wužiwaymy najprjedy wšě móžnoty! Hač dołtal je bohužel jenož položca našich šulerjow so wobdzěliła.

Wjednistwu Serbskeje wyšeje šule smy jara džakowani zo je nam w tak spomožnym duchu pomahała tute hodžiny zarjadować.

W.

Ważne słowa ewangelskich w čěskosłowakskej republicy

Jako křesćenjo přejemy sej sprawnje, zo by był pokoj a měr na cyłej zemi a zo bychu wšitcy ludžo w dobrej woli a w bratrskej jednoće so prócowali wo realizowanje wulkich idealow, kiž su tež ideale křesćanstwa. Radujemy so z toho, zo Swětowa rada měra napomina wšěch džěławych a prócowarjow wšěch krajow swěta, zo bychu so zastajili za realizowanje trajaceho měra mjez narodami . . .

Nohcemy a njebudzemy stać stromu jako křesćenjo, dokelž smy džěl našeho luda.

Njech Bóh dawa našemu džělu za měr swoje žohnowanje.

Wodžacy wuběrki
čěskosłowakskich ewangelskich